

Čtyři artikuly pražské

Všem vuobec a každému křesťanu zvláště buď to svědomo i oznámeno, že obec Česká a v naději Boží věrní křesťané stojie a s Boží pomocí státi mienie vším svým statkem i životem i smrtí, jakož nejdéle budú moci, proti každému živému jim v tom odpornému, nic o jiné se neposazujíc a vydávajíc, než o ty kusy čtyři křesťanské a v Novém Zákoně přikázané od Pána Jezu Krista:

Najprvé: aby slovo Božie po království Českém svobodně a bez překážky od křesťanských kněží bylo zvěstováno a kázáno, jakož Spasitel náš přikazuje (Mat. 28,19^{bx1} a Marci 16,15^{bx1}): Jdúc po všem světě, kažte Čtenie všemu stvoření člověckému: nebo podlé svatého Pavla (2. Timothei 2,9) slovo Božie nenie zavázáno, ale die (2. Thess. 3,1): Modlte se, aby slovo Boží běžalo a osvěcovalo se. Také die (1. Cor. 14,18,39): Děkuji Bohu mému, že všech vás jazykem mluvím, a vy jazyky mluvití nerodte zapoviedati, neb die Christus: Což vám pravím ve tmě, pravte na světle, a co v ucho slyšíte, pravte neb kažte nad střechami (Mat. 19,27).

Druhé: aby velebná svátost těla a krve Božie pod oběma způsobama chleba a vína všem věrným křesťanuom, jimž hříech smrtedlný nepřekážie, svobodně byla dávána, podlé ustavenie a přikázanie Spasitele (Math. 26,26-28^{bx1}; Marci 14,22-24^{bx1}; Lucae 22,17-20^{bx1}), jenž die: Vezměte a jezte, toť jest tělo mé, a Píte z toho všichni, toť jest krev má nového poručenství, jenž za mnohé vylita bude; a tu přikazuje apoštolóm řka: To čiňte; a Výklad (Glossa interlinearis) die: "To jest, vezměte a jiným dávejte na mé zpomínanie"; a Joannis 6,53-56 Spasitel všecky křesťany zavazuje ku přijímání této svátosti pod smrtí duše, jenž jest hříech smrtedlný, takto řka: Amen, amen pravím vám, nebudete-li jiesti těla Syna člověka a pítí jeho krve, nebudete mieti života v sobě; kdo jie mé tělo a pije mů krev, má život věčný... nebo tělo mé jest jistě pokrm a krev má jest jistě nápoj; kdož tehda jie tělo mé a pije mů krev, ve mně přebývá a já v něm. Též S. Pavel die (1. Cor. 11,28): Ale zkus sám sebe člověk, a tak z chleba toho jez a z kalicha pij. A žeť mieni o posvátném a ustném jedení a pítí, i die potom (v. 29): Nebo kdož jie a pije nedůstojně, súd sobě jie a pije. Ej v tom že die "nedůstojně", mieni o posvátném jedení a pítí; nebo nižádný nemuož nedůstojně jiesti a pítí, kdož toliko duší a neposvátně jie a pije. A k témuž jsú práva a řeholy cirkve svaté (de consecr. distinctione II: Compreimus) a kanon sboru Karthaginského (XXVI, quaest. 6 Is qui), a sv. Řehoř v kázání velikonočním (de consecr. distinctione II, Quid sit), a sv. Augustin (eadem distinctione, Dum frangitur, et capitulo eiusdem: Quia passus); a sv. Jeronym mluvě na Sofoniáše proroka (I. quast. 1: Sacerdotes); a sv. Dionysius (libro de ecclesiastica hierarchia, cap. de Eukaristia); a sv. Cyprian mučedlník (epistola XXXVII de lapsis); a sv. Ambrož (de cons. distinct. II, Hujus sacramenti); a Origenes (XVI omelia super Numeri); a sv. Augustin (libro primo de symbolo, et in sermone quadragesimali, qui incipit: Praedicaturus vobis, jenž tu dáva potom znáti Manichejské kacieře, kteříž pravie, že jedúc pod způsobú chlebnú i nechtie krve Božie z kalicha pítí); a Fulgentius (libro de divinis officiis); a Remigius (super I. Cor. 10); a sv. Tomáš z Aquinie (super IV sententiarum quaest. XLVIII, et parte III, quaest. LXXVII, et quaest. LXXIII articulo II, et quaest. LXXXII articulo III); a Innocentius papež (libro de sacramentis, et in summa sua cap. XXXIX); a Paschasius (libro de sacramentis cap. X et XVI et XX) a Lyra (super illo Proverb. 9,5: Venite, comedite panem meum), et super I. Cor. 11,28; a Gwilhelm de monte Lauduno (in suo sacramentali); a Albert Veliký, Řezenský biskup (in tractatu de officio missae) a mnoho jiných svatých a doktoruov jest na tento kus svědkuov, jichž písmo jest tuto opuštěno pro krátkost. A kdož nevěří, ten je přečti.

Třetí, že mnozí knězie a mnišie světským právem panují nad velikým zbožím tělesným, proti přikázání Kristovu a na přiekazu svému úradu kněžskému a k veliké škodě pánóm stavu světského: aby takovým kněžím to neřádné panování odjato a staveno bylo, a aby podlé Čtenie nám příkladně živi byli a navedeni k stavu Kristovu a apoštolskému. Nebo psáno jest ve Čtení (Mat. 10,9): A zavolav Kristus dvanáct učedníkuov svých... poslal je, přikazuje jim a řka: Nerodte vládnúti stříbrem, ani zlatem, ani peněžmi v měšcích vašich; a (Mat. 20,25-27) die: Kniežata pohanská panují jiným, a kdož moc mají nad jinými, jich slovú dobrodějci: ale vy ne tak, ale kdož jest z vás větší, buď jako nejmenší, a kdož jest vuodcí, buď jako slúha; a to též die jinde (Marci 10,42-44). K témuž die sv. Petr (I. Petri kap. 5,3): Nepanujíc v žakovstvu, ale z úmysla jsúc příklad stádu; též sv. Pavel Timoteovi biskupu (I. Tim. kap. 6,8) die: Majíc pokrm a to, jímž bychom se odieli, jmějmež na tom dosti; a I. Corinth. 4,16 a 11,1 die: Následovníci moji buďte, bratřie, jako já Kristuov; a (Filipen. 3,17): Následovníci moji buďte a pozorujte těch, kteříž tak chodie, jakož máte způsob náš. Ale způsob apoštolský tento bieše, jenž die sv. Petr (Actorum 3,6): Zlato a stříbro nepřislušie ke mně. K témuž jest Písmo (Numeri 18,20): Řekl jest Pán k Aronovi: V zemi jejich ničímž nebudete vládnúti, ani budete mieti dielu mezi nimi, já diel tvój a dědictvie tvé prostřed synuov Israhelských. Totěž psáno jest v Levitici 25,33; Numeri 26,62; Deuteron. 10,9 et 12,12 et 14,27.29 et 18,1; Josuae 13,14; Paralipomenon 6, et Josuae 14,3 et 18,7 et 21; a Ezechielis 44,28 die Pán Buoh: Nebude kněžím dědictvie, já jsem jejich dědictvie, a vladařství nedajte jim v Israheli, nebo já jsem jich vladařství; a sv. Pavel die (prima Timothei ultimo 6,11): Ale ty, člověče Boží, těchto věcí utiekaj, totiž bohatým býti a požitky časné vybierati; nebo tu die Výklad obecný: "Nic nenie tak ostré ani tak škodlivé, jakožto muž duchovní, a ten najviece, jenž vysoké miesto drží, když jest pilen zbožie tohoto světa, nebo netoliko sám sobě, ale všem jiným škodí", jimž odporový způsob dáva sv. Pavel, řka: toho utiekaj; a k témuž jest sv. Jeronym, Ambrož, Augustin, (jakož jest psáno in canon. XII quaest. I, cap. Clericus, et capitulis sequentibus; et extra libro III, in titulo de vita et honestate clericorum, cap. Fraternalitatem); a též die S. Bernhard ku papeži Eugeniovi, a mnoho jiného jest k témuž svědectvie z Písma svatého.

Čtvrté, aby všichni hříechové smrtedlní a zvláště zjevní a jiní neřádivé zákonu Božiemu odporní řádem a rozumně od těch, jenž úřad k tomu mají, v každém stavu byli stavováni a kažení, a zlá a křivá pověst o tejto zemi aby vyčištěna byla, a tak aby se obecné dobré dalo království a jazyku Českému. Nebo kdož ty hříechy činie, jakož die sv. Pavel (Rom. 1,32), hodni jsú smrti, netoliko jenž je činie, ale i ti, jenž jim k tomu svolují. Jakožto v obecném lidu jsú smilstva, obžerstva, zlodějstvie, vraždy, lži, lsti, křivé přísahy, čáry, řemesla a obchodové lstiví a škodliví, lakomí požitkové, lichvy a jiné zlé jim podobné; ale v žakovstvu, jakož jsú kacieřstva svatokupecká a vymoženie peněz ode křtu, od biřmovanie, od zpovědi, od svátosti těla Božieho a svatého oleje, od oddávanie, a ceny za třidceti mší a jiné mše zádušnie, vigilie, neb jiné modlitby úročnie a zakúpené neb zakázané, za pohřeb, za zpievánie kostelnie, neb zvoněnie, od svěcenie kněží, kosteluoov, kapel, oltářuoov, hřbitovov, za odpustky, za biskupstvie, aripřišstvie, probošstvie, děkanstvie, farářstvie, a za každé oltářstvie, za směny, za bully a jiné také listy, a za všeliké obroky a duostojenstvie, a za každé ceny za jiné duchovnie věci a jiné bezčíslné zlosti a kacieřstva, jenž z těchto vycházejí a poškvřňují svatú cierkev; taktěž i jiné nepravosti a hříechové, jakož sú pýcha, lakomstvie, cizoložstvie, kuběnářstvie a jiné nečistoty, hněvové, závisti, svárové a zlostní póhonové a súdové, platuov, ofěr, peněz a jiných statkuov na kostely a staveni pokryté žebránie a falšnými sliby obešlú řečí na lidech sprostných vymoženie a oklamánie; a všecky takové jiné zlosti a hříechy, kteréžto každý věrný křesťan povinen jest jako ďabla otce jejich nenáviděti a jim se protiviti a je tupiti a kaziti, každý podlé povolanie svého.

Pakli by kdo co zlého, bludného, hanebného aneb nečistého o nás psal, nebo pravil a na nás cpal, žádáme a prosíme, aby takému nebylo věřeno, jakožto tomu, jenž z nepříezni a nelásky křivdu mluví, a jako křivému a falešnému svědku. Nebo to před Pánem Bohem i přede vším světem směle vyznáváme: že dálibuoh v srdci našem jiného úmysla nenie, než vši naši mocí, silú i statkem jest slúžiti a slíbiti se Panu Jezu Kristu, a jeho zákon a přikázanie vésti a plniti, jakož na každého dobrého křesťana slušie, a o tyto čtyři kusy, jenž záležie pod přikázáním Božím, pilně státi, a všemu zlému, protivnému i každému, kdož by nás od toho dobrého nutil a pudil, musíme podlé zákona Božieho a pravdy jeho odporni býti, a podlé našeho povolánie proti takému násilí musíme pravdy i sebe brániti rukú světskú. A jestliže by kakým výtržkem někoho z našeho množstvie co se zlého stalo, vyznáváme, že to nenine naše vuole, nebo dálibuoh stojíme proti každému smrtedlnému hříechu; a zdáli se, že by komu od nás stala se která škoda, to se stane neb pro převelikú núzi, neb jakožto Božiemu a našemu nepřieteli, kdyžto zákona Božieho a sebe hájiti musíme jeho násilí a ukrutenství. A nade všeckno vyznáváme, že zdáli se komu od nás co zlého, hotovi jsme polepšiti a ve všem zprávu a naučenie z Písma svatého srdečně přijeti.